

“ KONUŞUYORUZ AMA NECE KONUŞUYORUZ

Zeynep Aslan KESMÜK

Animasyon motivasyon ajitasyon atmasyon
Türkçe konuş anlamıyorum çok gücüme gidiyon
Yabancı dil mi Türkçe mi o da ayrı bir konu
Düşündükçe taşındıkça komiğime gidiyon

Konuşuyoruz ama nece konuşuyoruz
Konuşuyoruz ama anlamıyoruz
Konuşuyoruz ama nece konuşuyoruz
Konuşuyoruz bom bom

90'lerde Grup Vitaminin seslendirmiş olduğu bir şarkıydı. Sözlerini Ercan Saatçi'nin yazdığı bu şarkı günümüzdeki dil sorununun 90'lerde da olduğunun güzel bir kanıtı olsa gerek. Şarkıyı merak edenler Grup Vitamin Anlamıyorum ya da Ufuk-Ercan Hebelüp olarak arayıp dinleyebilirler gayet eğlenceli bir şarkı. Bizim çocukluğumuzda dinlediğim eğlendiğimiz fakat o zaman ne demek istediğini pek anlamadığımız bugün anlam yüklediğimiz bir şarkı. Sözlerin tümünü yazmak isterdim lakin sıkılmanızdan korktuğum için küçük bir parçasını alıp sizleri dinlemeye davet etmek istedim.

Evet günümüzde de aynı sorun devam ediyor. “Naber moruk, kanka geliyon mu, akiyoz mu bugün, olum

naptın, ohaaaa falan oldum, sana bise dicem, hacıı işler nasıl, yaa-neee (yani demek oluyor galiba)...” olmuş cümlelerimiz. Yozlaştırmış kelimeleri ve cümleleri. Ayıklayamıyoruz pirincin taşını.

Sokaklarda, toplu taşıma araçlarında, okullarda, kafelerde yani birçok yerde duyuyoruz bu tarz konuşmaları ve ne diyor acaba diye sorguladığımız oluyor kimi zaman. Garip geliyor kulağa anlam veremiyoruz. Sorumluluğu hep gençlere yükleyip yeni nesil şöyle böyle şeklinde yorumlar yapıyoruz lakin biraz daha dikkat edersek eğer bu söyleyişlerin sadece gençlikte, ergenlikte değil ergenliği geçirmiş yetişkinlerde de olduğunu görebiliriz. Sorumluluk aslında hepimize ait neticede gençler de ne görüyorlarsa hayatlarında

ancak onu verebiliyorlar ve ortaya çıkan sonuç, dillerdeki o garip söyleyiş oluyor. Öyle ki kelimelerle birlikte konuşma tarzı da değişiyor sanki yuvarlanarak çıkıyor ağızlarından kelimeler ve kayıyor gibi bir şey oluveriyor. Harflerin şekli şemali değişiyor. Galiba havalı gösteriyor insanı ki, böyle konuşmak tercih edilen hale geliyor.

Bu taş ayıklama olayı, günlük hayatta kullandığımız Türkçe zannettiğimiz lakin Arapça'dan, Farsça'dan ve daha birçok dilden dahil olan kelimeler için de geçerli. Oysa çoğunun Türkçe karşılığı var olan bu kelimeler nasıl oldu ise Türkçe gibi dilimizde fazlasıyla yer etmiş. Örneğin; dizayn: tasarım, adisyon: hesap fişi, monoton: tekdüze...

sana bise
dicem

olum
naptın

yane

akıyoz
mu

2 yaşında bir bebeğim var bir gün eşim onunla oyun oynarken onu eğlendirmek adına topları havaya atıp "Nereye gitti lan bunlar Allah Allah" diye söyledi ve bu oynama tarzı birkaç kez tekrarlayınca maalesef kuzucuğun ağzından lan kelimesini istemesem de duydum. Uyarımlarıma rağmen eşimin dalgınlıkla söylemiş olduğu bir kelime daha konuşmayı yeni öğrenen bir çocuğun beynine giriverdi. Şimdi armut dibine düşer mi demeliyiz yoksa iğneyi kendine çuvaldızı başkasına batır mı? Evet bu isteyerek yapılmış bir davranış değildi, bir anlık dalgınlıkla ağızdan çıkmıştı hani dilin kemiği yoktur ya işte öyle (Allahtan ufaklıktan çıkan o kelimeyi eşim duyunca daha dikkatli olmaya başladı ve şükür ki bir daha kuzucuğun ağzından duymadık). Unutmamak gerekir ki hayatımızdaki küçük başlangıçlar büyük başlangıçları devamında getirebilir. Daha büyük bir ayıba örnek verelim isterseniz. Çocuğa küfürlü kelimeler öğretip karşısında hahaha diye gülen tayfa. Öyle ki çok marifetli bir iş yapmış gibi bir de utanmadan hadi amcana söyle, hadi teyzene söyle hahaha, aman ne güzel. Yahu küçücük çocuğun beynine ekiyorsun saçmalıkları sonra da diyorsun ki bu oğlan niye böyle oldu, bu kız niye böyle oldu. Dönde bir kendine bak bakalım neden acaba. Nerede yanlış yaptın ki sonuç olumsuz gelişti. Bu sebeple diyorum ki başkasına zararı dokunacak bir davranışı yapmadan önce iyi düşünüp kendi kendimizi eleştirebilmeliyiz ki benzer hataları bizden sonrakiler yapmasın. Öğrenme evde, çevrede, okul-

da ve bugün sosyal medyada hızla gerçekleşmekte bunun bilincindeyiz ve üzülerek söylüyorum ki çok da dikkatli davranmayıp sonra başkalarını suçluyoruz. Türkçe'nin kötü konuşulması, saçma sapan kelimelerin eklenmesi, argoların yaygın olması istemediğimiz lakin sıkça rastladığımız durum haline geliyor.

Bir de yarı İngilizce yarı Türkçe konuşma merakımız var toplum olarak. "Brother Naber" tatilde havuz kenarında birbirine seslenen gençlerde duymuştum bu cümleyi ve çok özenli gelmişti bana. "Kardeş nasılsın" di-yemiyoruz. Çünkü havalı değil. Az da olsa İngilizce bildiğimizi göstermemiz gerekir. Eeee kızlar da var çevrede ve etkileme yöntemi olabilir. Hangi kız etkilenecekse artık. Hani diyorum ya sadece gençlere bulmayalım kabahati dikkatli bakalım çevremize ve tam o noktada "Seyir Cafe" sizi karşılar. Adam kaç yaşına gelmiş iş yeri açmış adını "Seyir Kafe" değil cafe diye adlandırmış. Bir de onu şöyle el yazı karakteriyle yazıp tabela yaptık mı ohh çok havalı oldu işte.

Geçenlerde berber, yorgancı, lokanta gibi küçük esnafın çalıştığı bir iş merkezine gitmiştim hızla tabelaları tarayıp ihtiyacım olan yeri bulmaya çalışırken vay burada spor salonu varmış dedirten bir camının önüne geldim ve üzerinde yazanları hızla tararken "cimnastik" kelimesiyle karşılaştım. Kim bilir kaç yıllık işyeridir ve eminim ki yazılan kelimenin yanlış yazıldığına farkında bile değildir. Şimdi bu camı bu şekilde kaplayana mı kızmalı, onu bilgisayar ekranında oluşturan tasarımcıya mı

kızmalı, yoksa toplamda 10 kelimeyi bile geçmeyen bir cam görüntüsünü dikkatli bir şekilde okuyup da burayı yanlış yazmışsın kardeşim diye uyarmanın iş yeri sahibine mi kızmalı bilemedim. Dergimizin bu ayki konusunun Türk Dili olduğunu bilmemden kaynaklanıyor galiba ki algıda seçicilik oldu ve tabelalar, levhalar gözüme çarpıyor. Bir kuruyemişçi de "Kuruyemişler daima taze ve kendi kavrumumuzdur" cümlesini okumuştum. Kavrumumuzdur kelimesi yazılı olarak doğrudur belki bilmiyorum ama bu kelimeyi okumaya çalışmaktan abilerin neyi yaptığını istemeden kaçırdım. Beynime giden mesaj kavrumuzdur okumaya çalışmak oldu. Keşke daha net bir cümle yazılsaydı da insanlar okumakta zorlanmayıp mesaj tam olarak gitmesi gereken yere giderek satışı daha çok yapabileseydik.

Dil deyince öyle çok şey uçuşmaya başladı ki kısaltmalarımızı da yazmadan geçmek istemedim. Kib: Kendine iyi bak, As: Aleyküm selam, Hg: Hoş geldin, Aeo: Allah'a emanet ol, Ss: Seni seviyorum, Nbr: Ne haber, Aro: Allah razı olsun... Bu kısaltmaların da sonu gelmez eminim. Önce kelimeler kıaldı sonra cümleler görünüşe göre yakında 20 harfle bir paragraf yazabiliyor hale geliriz. Çok marifetliyiz çok.

Dil uzmanı değilim yazdıklarım bana has düşüncelerden ibaret. Elimden geldiğince yazarken dikkat etmeye çalıştım. Farketmeden yaptığım yanlışlık oldu ise şimdiden özürlerimi borç bilirim.